

Määräykset ja ohjeet 8/2021

Lisäeläkelaitosten vastuvelan laskuperusteet

Dnro

FIVA 15/01.00/2021

Antopäivä

9.11.2021

Voimaantulopäivä

1.1.2022

Lisätietoja

Vakuutusvalvonta/Työeläkelaitokset

FINANSSIVALVONTA

puh. 09 183 51

etunimi.sukunimi@finanssivalvonta.fi

finanssivalvonta.fi

Määräysten ja ohjeiden oikeudellinen luonne

Määräykset

Finanssivalvonnan määräys- ja ohjekokoelmassa ”Määräys”-otsikon alla esitetään Finanssivalvonnan antamat määräykset. Määräykset ovat velvoittavia oikeussääntöjä, joita on noudatettava.

Finanssivalvonta antaa määräyksiä ainoastaan määräyksenantoon valtuuttavan lain säännöksen nojalla ja sen asettamissa rajoissa.

Ohjeet

Finanssivalvonnan määräys- ja ohjekokoelmassa ”Ohje”-otsikon alla esitetään Finanssivalvonnan tulkintoja lainsäädännön tai muun velvoittavan sääntelyn sisällöstä.

”Ohje”-otsikon alla on lisäksi suosituksia ja muita toimintaohjeita, jotka eivät ole velvoittavia. Ohjeissa on myös kansainvälisten ohjeiden ja suositusten noudattamista koskevat Finanssivalvonnan suositukset.

Ohjeen kirjoitustavasta ilmenee, milloin kyseessä on tulkinta ja milloin suositus tai muu toimintaohje. Ohjeiden kirjoitustapaa sekä määräysten ja ohjeiden oikeudellista luonnetta on selvitetty tarkemmin Finanssivalvonnan verkkopalvelussa.

[Finanssivalvonta.fi > Sääntely > Määräysten ja ohjeiden oikeudellinen luonne](#)

Sisällysluettelo

1	Soveltamisala ja määritelmät	4
	1.1 Soveltamisala	4
	1.2 Määritelmät	4
2	Säädöstausta	5
	2.1 Lainsäädäntö	5
	2.2 Sosiaali- ja terveysministeriön päätös	5
	2.3 Finanssivalvonnan määräyksenantovaltuudet	5
3	Tavoitteet	6
4	Vastuovelka ja laskuperusteet	7
	4.1 Vastuuelan laskenta	7
	4.2 Vastuuelan laskennassa käytettävä enimmäiskorko	8
	4.3 Laskuperusteet	8
	4.3.1 Laskuperusteiden merkinnät	9
	4.3.2 Alkaneiden eläkkeiden vastuu (ilman kuormitusta)	10
	4.3.3 Vastaisten eläkkeiden vastuu (ilman kuormitusta)	10
	4.3.4 Erikoisvakiot	11
5	Kumotut määräykset ja ohjeet	13

1 Soveltamisala ja määritelmät

1.1 Soveltamisala

- (1) Näitä määräyksiä sovelletaan seuraaviin Finanssivalvonnasta annetun lain (878/2008) 4 §:ssä tarkoitettuihin valvottaviin:
- lisäeläkesätiöt
 - lisäeläkekassat.
- (2) Näitä määräyksiä sovelletaan lisäksi eläkesäätioistä ja eläkekassoista annetun lain, lisäeläkesätiöistä ja lisäeläkekassoista annetun lain ja vakuutuskassalain voimaanpanolain (951/2021) 3 ja 5 §:n mukaisiin osastoihin, jotka harjoittavat lisäeläkevakuutustoimintaa.
- (3) Näitä määräyksiä ei sovelleta lisäeläkesätiöistä ja lisäeläkekassoista annetun lain (947/2021) 1 luvun 2 §:ssä tarkoitettuihin maksuperusteisiin eikä sijoitussidonnaisiin lisäeläkejärjestelyihin.

1.2 Määritelmät

Näissä määräyksissä lisäeläkelaitoksella tarkoitetaan edellä luvussa 1.1. kohdissa (1) ja (2) mainittuja lisäeläkesätiöitä, -kassoja ja -osastoja.

2 Säädestausta

2.1 Lainsäädäntö

Näiden määräysten aihepiiriin liittyvät seuraavat säädökset:

- laki lisäeläkesäätiöistä ja lisäeläkekassoista (947/2021, jäljempänä myös LESKL)
- laki eläkesäätiöistä ja eläkekassoista annetun lain, lisäeläkesäätiöistä ja lisäeläkekassoista annetun lain ja vakuutuskassalain voimaanpanosta (951/2021)

2.2 Sosiaali- ja terveysministeriön päätös

Näiden määräysten aihepiiriin liittyvät seuraavat päätökset:

- työntekijän eläkelain mukaisen vakuutuksen yleiset laskuperusteet (STM/3400/2007) ja siihen myöhemmin tehdyt muutokset

2.3 Finanssivalvonnan määräyksenantovaltuudet

Finanssivalvonnan oikeus antaa velvoittavia määräyksiä perustuu seuraaviin lain säännöksiin:

- LESKL 5 luvun 2 §:n 2 momentti, 4 §:n 4 momentti, 5 §:n 2 momentti ja 7 §:n 3 momentti

3 Tavoitteet

- (1) Näiden määräysten tavoitteena on
- varmistaa, että lisäeläkelaitosten laskuperusteet vastuuvelan laskemiseksi ovat sellaiset, että ne osaltaan turvaavat vakuutettujen ja eläkkeensaajien edut.
 - varmistaa, että vastuuvelan laskennassa käytettävät muuttujat, kuten kuolemaan, eliniänodotukseen ja työkyvyttömyyteen liittyvät oletukset sekä taloudelliset oletukset on valittu varovaisuutta noudattaen.

4 Vastuuvelka ja laskuperusteet

- (1) Lisäeläkesäätioistä ja lisäeläkekassoista annetun lain 5 luvussa säädetään lisäeläkelaitosten vastuvelasta, laskuperusteista ja vastuuvelan laskennassa käytettävästä korosta.
- (2) Finanssivalvonnan oikeus antaa velvoittavia määräyksiä indeksikorotusvastuun käyttämisestä perustuu LESKL 5 luvun 2 §:n 2 momenttiin.
- (3) Finanssivalvonnan oikeus antaa velvoittavia määräyksiä turvaavuuden ja varovaisuuden noudattamisesta laskuperusteissa ja laskuperusteiden sisällöstä sekä vastuuvelan laskennassa käytettävien muuttujien valinnasta ja oletuksista perustuu LESKL 5 luvun 4 §:n 4 momenttiin.
- (4) Finanssivalvonnan oikeus antaa velvoittavia määräyksiä vastuuvelan laskennasta käytettävän koron enimmäismäärästä perustuu LESKL 5 luvun 5 §:n 2 momenttiin.
- (5) Finanssivalvonnan oikeus antaa velvoittavia määräyksiä vapaakirjan määrittämisessä noudatettavista laskuperusteista perustuu LESKL 5 luvun 7 §:n 3 momenttiin.

4.1 Vastuuvelan laskenta

MÄÄRÄYS (kohdat 6-18)

- (6) Vastuuvelka tulee laskea lisäeläkelaitoksen laskuperusteiden mukaisesti niiden henkilöiden osalta, joilla, jos lisäeläkelaitos purettaisiin laskentahetkellä, olisi osuus lisäeläkelaitoksen varoihin. Henkilön vastuuvelan on aina oltava vähintään laskentahetkellä oikeutetusta vapaakirjasta laskettavan vastuuvelan suuruinen. Muusta syystä kuin eläketapahtumasta tai kuolemasta aiheutuvaa poistuvuutta ei saa vastuuvelkaa laskettaessa ottaa huomioon.
- (7) Korvausvastuuseen tulee sisällyttää sellaiset eläketapaukset, joissa eläketapahtuma on sattunut ennen laskentahetkeä. Vastuun määrä on vastaisten eläke-erien laskentahetkeen vakuutusmatemaattisesti diskontattu pääoma-arvo.
- (8) Vakuutusmaksuvastuu tulee laskea niiden henkilöiden osalta, joiden eläketapahtuma ei ole sattunut laskentahetkeen mennessä. Vastuun määrä on vastaisten, laskentahetkeen mennessä karttuneiden eläkkeiden ja hautausavustusten laskentahetkeen vakuutusmatemaattisesti diskontattu pääoma-arvo.
- (9) Mikäli työntekijä on työsuhteessa eläkeiän täyttäneenä, vastaisista eläkkeistä aiheutuva vastuu tulee laskea olettamalla vanhuuseläkkeen alkavan heti.
- (10) Laskentahetkeä seuraavana vuonna annettaviksi päätettyjen etujen korotusten pääoma-arvot tulee sisällyttää alkaneiden ja vastaisten eläkkeiden vastuisiin.
- (11) Jos lisäeläkelaitos sisällyttää vastuuelkaansa LESKL 5 luvun 2 §:n 2 momentin mukaisen varauksen (indeksikorotusvastuu) etujen tulevia korotuksia varten, tulee laskuperusteista ilmetä, miten varausta kartutetaan ja puretaan. Etujen tuleviin korotuksiin voidaan lukea indeksiehdosta sekä eläkepalkan kasvusta aiheutuva vastuuvelan kasvu.
- (12) Indeksikorotusvastuulle tulee olla laskuperusteissa määritelty yläraja. Laitoskohtaista ylärajaa määrittäessä tulee ottaa huomioon lisäeläkelaitoksen säännöissä määritelty indeksiehto, varojen

- arvioitu tuleva tuotto, vakuutuskannan rakenne sekä pitkällä aikavälillä turvaava laskuperuste-korko.
- (13) Laitoskohtaisen ylärajan määrittäminen edellyttää, että lisäeläkelaitoksen säännöissä on ehdoton määräys vuotuisen indeksikorotuksen tasosta tai että lisäeläkekassan vakuutusmaksutulo perustuu vuotuisiin vakuutettujen maksamiin vakuutusmaksuihin ja osakkaiden maksamat maksut ovat harkinnanvaraisia. Lisäeläkelaitoksen varojen arvioidun tulevan tuoton tulee perustua sijoitusomaisuuden allokaatioon laskentahetkellä sekä eri sijoituslajien arvioituun tuottoon pitkällä aikavälillä.
- (14) Ilman laitoskohtaista ylärajan laskentaa, indeksikorotusvastuu saa olla enintään 8 prosenttia alka-neista ja vastaisista eläkkeistä muodostuvan vastuuvelan yhteenlasketusta määrästä.
- (15) Lisäeläkekassan vastuuvelkaan mahdollisesti sisältyvän tasoitusmäärän (tasoitusvastuu) osalta laskuperusteista tulee ilmetä enimmäis- ja vähimmäismäärä sekä kartuttamis- ja purkamissään-nöt.
- (16) Mikäli etujen määrään vaikuttavien vapaakirjojen arvot eivät ole tiedossa tarkkoina, tulee lisäelä-kelaitoksen laskuperusteissa määritellä, miten vapaakirjat arvioidaan.
- (17) Mikäli vastuovelka (raporteille VL061 ja VL062) lasketaan tilinpäätöstä varten käyttäen arviokaa-voja, tulee laskuperusteista käydä ilmi kuinka vastuovelka arvioidaan.
- (18) Laskuperusteista tulee lisäksi ilmetä vakuutetun oman maksun ja tästä maksusta koostuvan etuu-den määräytyminen samoin kuin takaisinostoarvon määräytyminen.

4.2 Vastuuvelan laskennassa käytettävä enimmäiskorko

MÄÄRÄYS (kohta 19)

- (19) Vastuuvelan laskennassa vuonna v käytettävä enimmäiskorko on $100 \cdot \hat{b}_1\%$, jossa

$$\hat{b}_1 = \begin{cases} 0,035, & \text{kun } v = 2019 \\ 0,034, & \text{kun } v = 2020 \\ 0,033, & \text{kun } v = 2021 \\ 0,032, & \text{kun } v = 2022 \\ 0,031, & \text{kun } v = 2023 \\ 0,030, & \text{kun } v \geq 2024 \end{cases}$$

4.3 Laskuperusteet

MÄÄRÄYS (kohdat 20 - 24)

- (20) Lisäeläkelaitoksella tulee olla näiden määräysten mukaiset laskuperusteet. Laskuperusteisiin ker-ran valittua tekniikkaa ei tule ilman perusteltua syytä muuttaa, jotta eri vuosien vertailukelpoisuus säilyy.
- (21) Lisäeläkelaitoksen vastuuvelan laskemisessa tulee käyttää sosiaali- ja terveysministeriön eläke-vakuutusyhtiöille 28.11.2007 vahvistamien työntekijän eläkelain mukaisen vakuutuksen yleisten

laskuperusteiden (STM/3400/2007) ja siihen myöhemmin tehtyjen muutoksien mukaisia vakuutusteknisiä suureita.

- (22) Lisäeläkelaitoksen tulee käyttää lukujen 4.3.1 – 4.3.4 mukaisia laskuperusteita. Mikäli lisäeläkelaitoksen säännöt, vakuutuskanta tai muu peruste edellyttää, tulee lisäeläkelaitoksen kuitenkin käyttää näistä laskuperusteista poikkeavia vakioiden arvoja tai kaavoja.
- (23) Lisäeläkelaitoksen tulee ilmoittaa lukujen 4.3.1. – 4.3.4 mukaisten laskuperusteiden käytöstä tai toimittaa näistä mahdollisesti poikkeavat laskuperusteet sekä niihin tulevat muutokset perustellun Finanssivalvonnalle ennen sitä ajankohtaa, jolle niitä ensimmäisen kerran sovelletaan.
- (24) Mikäli lisäeläkelaitoksen laskuperusteet sisältävät kertoimia, joiden arvot lisäeläkelaitoksen hallitus vahvistaa erikseen, tulee vahvistetut kertoimien arvot toimittaa Finanssivalvonnalle ennen sitä ajankohtaa, jolle niitä ensimmäisen kerran sovelletaan.

4.3.1 Laskuperusteiden merkinnät

MÄÄRÄYS (kohta 25)

(25)

x	= vakuutetun ikä syntymäpäivänä vuonna v
w	= lisäeläkelaitoksen sääntöjen mukainen eläkeikä
u	= työkyvyttömyyden alkamisvuoden ja syntymävuoden erotus
E	= 1.1. $v + 1$ maksettava lisäeläkelaitoksen eläke
E^L	= määrä, jolla myöhemmin alkava muu etuus pienentää lisäeläkelaitoksen eläkettä
wL	= ikä, josta alkava muu etuus pienentää lisäeläkelaitoksen eläkettä
E^{TK}	= lisäeläkelaitoksen sääntöjen mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen karttumaton osa
E^A	= laskentahetkeen mennessä karttunut lisäeläkelaitoksen eläke
E^{AL}	= etuuden E^L laskentahetkeen mennessä karttunut osa
E^{AP}	= laskentahetkeen mennessä karttunut lisäeläkelaitoksen perhe-eläke
E^P	= 1.1. $v + 1$ lisäeläkelaitoksen perhe-eläke laskettuna niin kuin edunsaajina olisi leski ja kaksi lasta
z	= $\max\{x + \frac{1}{2}, w\}$
zL	= $\max\{x + \frac{1}{2}, wL\}$
H^A	= laskentahetkeen mennessä karttunut hautausavustus
y	= lesken ikä syntymäpäivänä vuonna v

- T_1 = nuorimman lapsen lapseneläkkeen pääteikään jäljellä olevien täysien vuosien lukumäärä syntymäpäivänä vuonna v
- T_2 = toiseksi nuorimman lapsen lapseneläkkeen pääteikään jäljellä olevien täysien vuosien lukumäärä syntymäpäivänä vuonna v

Kertoimet C_0 , C_1 ja C_2 ovat edunsaajien lukumääristä, lisäeläkelaitoksen säännöistä ja TyEL:n voimaantulosäännöistä riippuvat lisäperhe-eläkkeen osituskertoimet.

4.3.2 Alkaneiden eläkkeiden vastuu (ilman kuormitusta)

MÄÄRÄYS (kohdat 26-29)

Alkaneiden eläkkeiden vastuu lasketaan tilivuonna 31.12. edunsaajakohtaisesti eri eläkelajien osalta seuraavasti:

Vanhuuseläke

$$(26) \quad V_v^A(E) = \begin{cases} E \cdot \bar{a}_{x+\frac{1}{2}} - \sum_i E^{Li} \cdot \frac{\bar{N}_{wLi}}{D_{x+\frac{1}{2}}}, & \text{vakuutetun ollessa vanhuuseläkkeellä 1.1. } v + 1 \\ 0, & \text{muulloin} \end{cases}$$

Työkyvyttömyyseläke

$$(27) \quad V_v^A(S) = E \cdot \bar{a}_{(u)+(x+\frac{1}{2}-u):w}^{\bar{i}\bar{i}\bar{i}}, \text{ tunnettujen eläketapausten osalta}$$

$$(28) \quad V_v^A(S) = E^{TK} \cdot \left(\bar{A}_{x:w}(S) - \frac{1}{1+b_1} \cdot \bar{A}_{x+1:w}(S) \right), \text{ tuntemattomien eläketapausten osalta}$$

Perhe-eläke

$$(29) \quad V_v^A(P) = E^P \left[C_0 \bar{a}_{y+\frac{1}{2}} + C_1 \bar{a}_{[T_1-\frac{1}{2}]^+} + C_2 \bar{a}_{[T_2-\frac{1}{2}]^+} \right]$$

4.3.3 Vastaisten eläkkeiden vastuu (ilman kuormitusta)

MÄÄRÄYS (kohdat 30 - 33)

Vastaisten eläkkeiden vastuu lasketaan tilivuonna 31.12. vakuutettukohtaisesti eri eläkelajien osalta seuraavasti:

Vanhuuseläke

$$(30) \quad V_v^V(E) = \begin{cases} E^A \cdot \frac{\bar{N}_z}{D_{x+\frac{1}{2}}} - \sum E^{ALi} \cdot \frac{\bar{N}_{zLi}}{D_{x+\frac{1}{2}}}, & \text{kun vakuutettu ei ole vanhuuseläkkeellä 1.1. } v + 1 \\ 0, & \text{muulloin} \end{cases}$$

Työkyvyttömyyseläke

$$(31) \quad V_v^V(S) = E^A \cdot \bar{A}_{x+\frac{1}{2}:w}(S)$$

Perhe-eläke

$$(32) \quad V_v^V(P) = E^{AP} \bar{A}_{x+\frac{1}{2}}(P)$$

Hautausavustus

$$(33) \quad V_v^V(K) = H^A(1 - \delta \bar{a}_{x+\frac{1}{2}})$$

4.3.4 Erikoisvakiot

MÄÄRÄYS (kohta 34)

(34) Vastuuvelan laskennassa tulee käyttää seuraavia yleisten laskuperusteiden erikoisvakioiden arvoja.

Laskuperustekorko:

$$b_1 \leq \hat{b}_1$$

Kuolevuus:

- vanhuuseläke ja alkanut perhe-eläke

$$b_2 = \begin{cases} 5, & \text{kun } v - x < 1930 \\ 3, & \text{kun } 1930 \leq v - x < 1940 \\ 2, & \text{kun } 1940 \leq v - x < 1950 \\ 0, & \text{kun } 1950 \leq v - x < 1960 \\ -2, & \text{kun } 1960 \leq v - x < 1970 \\ -3, & \text{kun } 1970 \leq v - x < 1980 \\ -5, & \text{kun } 1980 \leq v - x < 1990 \\ -7, & \text{kun } 1990 \leq v - x < 2000 \\ -8, & \text{kun } 2000 \leq v - x < 2010 \\ -10, & \text{kun } 2010 \leq v - x < 2020 \end{cases}$$

- vastainen perhe-eläke ja hautausavustus

$$b_2 = \begin{cases} 8, \text{ kun } v - x < 1930 \\ 6, \text{ kun } 1930 \leq v - x < 1940 \\ 5, \text{ kun } 1940 \leq v - x < 1950 \\ 3, \text{ kun } 1950 \leq v - x < 1960 \\ 1, \text{ kun } 1960 \leq v - x < 1970 \\ 0, \text{ kun } 1970 \leq v - x < 1980 \\ -2, \text{ kun } 1980 \leq v - x < 1990 \\ -4, \text{ kun } 1990 \leq v - x < 2000 \\ -5, \text{ kun } 2000 \leq v - x < 2010 \\ -7, \text{ kun } 2010 \leq v - x < 2020 \end{cases}$$

missä $v - x$ on työntekijän syntymävuosi.

Laskettaessa perhe-eläkkeen pääoma-arvokerrointa edunjättäjään liittyvät suureet lasketaan käyttäen edunjättäjän sukupuolta vastaavaa kuolevuutta ja edunsaajaan liittyvät suureet lasketaan käyttäen edunsaajan sukupuolta vastaavaa kuolevuutta.

Työkyvyttömyys:

- alkaneen eläkkeen pääoma-arvo

$$b_3 = 1$$

$$b_4 = 1$$

$$b_5 = 1$$

$$b_6 = 1$$

$$b_7 = 1$$

$$b_8 = 1$$

- vastaisen eläkkeen kertamaksu

$$b_3 = 1$$

$$b_4 = 1$$

$$b_5 = 1$$

$$b_6 = 1$$

$$b_7 = 1$$

$$b_8 = 1$$

Rahan arvon muuttuvuus

$$b_{15} = 0$$

Kuormitus on 5 % vastuvelan bruttomäärästä.

5 Kumotut määräykset ja ohjeet

- (1) Nämä määräykset kumoavat voimaan tullessaan seuraavat Finanssivalvonnan määräykset ja ohjeet:
- Määräykset ja ohjeet 4/2012 Eläkekassan vastuuvelan laskuperusteet
 - Määräykset ja ohjeet 5/2012 Eläkesäätiön eläkevastuun laskuperusteet